

Sociologia del coneixement

Codi: 101131

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: María Esther Fernández Mostaza

Correu electrònic: mariaesther.fernandez@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

No n'hi ha cap.

Objectius

Realitat objectiva i subjectiva alhora; la societat és un producte humà, al mateix temps que l'ésser humà és un producte social. Des d'aquesta perspectiva dialèctica de base, la sociologia del coneixement es planteja l'anàlisi dels processos d'institucionalització, de legitimació i d'interiorització de la realitat, tot interrogant-se sobre allò que en una societat determinada passa pel coneixement, començant pel coneixement de la realitat primordial que és el món donat per descomptat de la vida quotidiana.

Després d'una primera part introductòria sobre els orígens i l'evolució de la sociologia del coneixement com a disciplina, es treballarà a fons l'obra teòrica de Berger i Luckmann *La construcció social de la realitat*.

Competències

- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
3. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
4. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
5. Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.
6. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
7. Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.
8. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
9. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
10. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
11. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
12. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
13. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
14. Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.
15. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

- I. Introducció. La sociologia del coneixement
  1. Els antecedents teòrics de la sociologia del coneixement
  2. Les contribucions de Max Weber i Èmile Durkheim
  3. Karl Mannheim: Ideologia i Utopia
  4. Alfred Schütz: fenomenologia i sociologia del coneixement
- II. La teorització de Peter L. Berger i Thomas Luckmann: **La construcció social de la realitat**
  5. Els fonaments del coneixement a la vida quotidiana
  6. La societat com a realitat objectiva: institucionalització, universos simbòlics i legitimació
  7. La societat com a realitat subjectiva: interiorització, procés de socialització i teories d'identitat
- III. Debats actuals actuals sobre la institucionalització del coneixement
  8. Més enllà de el coneixement ordinari: La sociologia de el coneixement "ocult"
  9. La sociologia com a forma d'Art; Nisbet i altres autors actuals

Metodologia

L'assignatura es dividirà en tres grans blocs que seran explicitats a classe:

- I. Una introducció a la sociologia del coneixement

A partir de classes magistrals es presentaran al llarg de tot el curs, per a la seva discussió permanent, els conceptes clau de l'obra *La construcció social de la realitat: un tractat de sociologia de coneixement*. Amb aquesta finalitat, s'establirà a l'inici de curs un calendari de lectura.

II. Sortides fora de l'aula i club de lectura

Cadascun dels conceptes destacats en les classes teòriques, s'acompanyarà de diferents exercicis per aprofundir-hi. Aquestes activitats, si és possible, es realitzaran en grups reduïts i el calendari s'establirà durant les primeres setmanes de curs.

III. Un treball en grup

Des de l'inici de curs, es crearan grups de treball orientats a la realització i presentació a classe d'un treball en el qual, després de triar un concepte dels treballats en el bloc I i II, es farà ús de dinàmiques i estratègies centrades en el pensament visual, a més de l'ús sociològic de dos conceptes: la paradoxa i la metàfora. Aquest treball inclou una presentació oral i es realitzarà durant les últimes setmanes de curs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
La construcció social de la realitat	20	0,8	3, 4, 6, 10, 14
Explicació dels antecedents històrics i origen de la Sociologia del Coneixement	20	0,8	3, 6, 7, 10
La Sociologia del Coneixement en l'etapa contemporània	20	0,8	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Debats a classe sobre els eixos temàtics, preparació dels escrits individuals i del projecte final	30	1,2	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Lectura i comentari dels textos corresponents als tres grans blocs de l'assignatura	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Avaluació

Avaluació contínua

Bloc I: Un control de lectura amb material per a la consulta, de caràcter no memorístic (30%)

Bloc II:

a. Un escrit sobre el llibre de *La construcció social de la realitat* (40%) d'una extensió no superior a les 5 pàgines.

b. Un exercici basat en un Mapa Conceptual a partir d'un o diversos conceptes rellevants del llibre (10%)

Bloc III: Correspon al treball en grup (20%), que no necessàriament haurà de ser escrit i que inclou obligatòriament una presentació oral.

L'assignatura contempla sistemes de recuperació si s'ha obtingut una qualificació mínima de 4 en el bloc II. Aquesta recuperació té caràcter individual.

Avaluació única

Un examen memorístic (60%) sobre el contingut del llibre *La construcció social de la realitat. Un tractat de sociologia del coneixement*.

Un assaig d'extensió no superior a les 5 pàgines (40%) sobre algun concepte específic del llibre a dalt esmentat i prèviament acordat.

La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació contínua a través dels escrits individuals que inclou assistència a classe, a les conferències i posterior debats	80	0	0	3, 4, 6, 9, 10, 11, 15
Elaboració d'un breu projecte de recerca relacionat amb els temes tractats l'assignatura	20	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Berger, P. L.; Luckmann, T. (1988), *La construcció social de la realitat*, Barcelona, Herder.*

Dennis, K. L. (2022), *Asalto a la realidad*, Barcelona, Blume.

Despret, V. (2022), *A la salud de los muertos*, Madrid, La oveja roja.*

Despret, V. (2018), *¿Qué dirían los animales... si les hiciéramos las preguntas correctas?*, Madrid, Cactus.

Garcia, J. et al (2023): <https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/soc4.13091>*

Gracia, C. (2022), *Amb ulls de dona*, Barcelona, Univers.*

Löwy, M. (2000), *¿Qué es la sociología del conocimiento?*, México, Fontamara.

Horowitz, I.L. (1964), *Historia y elementos de sociología del conocimiento*, Buenos Aires, EUDEBA.

Mannheim, K. (1987), *Ideología i Utopia*, Barcelona, Ed.62.

Merton, R.K. (1965), Estudios sobre sociología de la ciencia a R. K. Merton, *Teoría y estructuras sociales*, México, FCE.

Pfadenhauer, M. (2013), *The New Sociology of Knowledge: The Life and Work of Peter L. Berger*, New York: Routledge.

Searle, J. R. (1997), *La Construcción de la realidad social*, Barcelona, Paidós.

Schütz, A. (1974), *Estudios sobre teoría social*, Buenos Aires, Amorrortu.

Siegel, K. (2001), *Women's Autobiographies, Culture, Feminism*, New York, Peter Lang.

Stepanova, M. (2022), *En memoria de la memoria*, Madrid, El acantilado.*

* Molt rellevant

Programari

No hi ha un programari específic.